

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1404/2020
15.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији су пуномоћници Снежана Станић и Ирена Станојевић, адвокати из ..., против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Филијала Прокупље, ради поништаја решења и утврђења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1436/19 од 17.10.2019. године, у седници одржаној 15.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 1436/19 од 17.10.2019. године и пресуда Основног суда у Прокупљу П1 58/17 од 20.02.2019. године, тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев тужиле и поништава решење туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Филијала Прокупље о престанку радног односа на одређено време број .. од 05.12.2016. године као незаконито и обавезује тужени да тужилу врати на рад и призна јој сва права на раду и по основу рада.

УТВРЂУЈЕ СЕ да је тужилин радни однос са одређеног прерастао у радни однос на неодређено време почев од 06.12.2016. године, па надаље, и обавезује се тужени да то призна или ће у противном ова пресуда служити као правни основ за заснивање радног односа.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужили накнади трошкове парничног поступка у износу од 201.750,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Прокупљу П1 58/17 од 20.02.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се поништи решење туженог о престанку радног односа на одређено време број .. од 05.12.2016. године као незаконито и обавезе тужени да тужилу врати на рад и призна јој сва права на раду и по основу рада. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се утврди да је њен радни однос са одређеног прерастао у радни однос на неодређено време почев од 06.12.2016. године, па надаље, и обавезе се тужени да то призна или ће у противном ова пресуда служити као правни основ за заснивање радног односа.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1436/19 од 17.10.2019. године, одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилца је изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11...87/18), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је код туженог засновала радни однос на одређено време на основу уговора о раду од 21.06.2013. године на радном месту вишег стручног сарадника за послове матичне евиденције у Одељењу за остваривање права за ПИО. Анексом број 1. наведеног уговора о раду тужилца је продужен радни однос на одређено време до 20.12.2013. године. Затим је тужени са тужилом закључио нови уговор о раду на одређено време 06.12.2013. до 05.12.2014. године на радном месту виши стручни сарадник за решавање о правима из пензијског и инвалидског осигурања. Поново су парничне странке закључиле уговор о раду 06.12.2014. године на одређено време на истим пословима закључно са 05.05.2015. године. Нови уговор закључен је 06.06.2015. године којим је тужилца засновала радни однос на одређено време на пословима вишег стручног сарадника за решавање о правима из пензијског и инвалидског осигурања до 05.12.2015. године који радни однос је продужен закључењем новог уговора о раду од 08.12.2015. године али и закључењем уговора о раду од 06.06.2016. године са трајањем радног односа до 05.12.2016. године. Решењем туженог број .. од 05.12.2016. године тужилца је престао радни однос на одређено време због истека рока на који је заснован. Из исказа законског заступника туженог утврђено је да је тужени имао потребу за правником, тако да су са тужилом засновали радни однос на одређено време, да између трајања уговора који су закључивани са тужилом није било никаквих прекида. Утврђено је и да је тужилца фактички и физички радила на истим пословима и на истом радном месту.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев закључујући да се уговори о раду који су закључивани пре измена Закона о раду 2014. године не рачунају у рок од 24 месеца који је предвиђен изменама Закона о раду, као и да је тужилца код туженог радила од 06.12.2013. до 05.12.2016. године, али да је дошло до прекида од 31 дана у периоду од 05.05.2015. до 06.06.2015. године, због чега се временско трајање радног односа тужилце код туженог рачуна од последњег закљученог уговора, после прекида од 06.06.2015. године, па како је од тада до 05.12.2016. године тужилца на истом радном месту провела укупно 17 месеци и 29 дана, то се нису стекли услови за преображај радног односа на основу члана 37. Закона о раду.

Становиште нижестепених судова није правилно.

Према члану 37. Закона о раду уговор о раду може да се закључи на одређено време за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба (став 1). Послодавац може закључити један или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који са прекидима или без прекида не може бити дужи од 24 месеца (став 2). Прекид краћи од 30 дана не сматра се прекидом периода из става 2. овог члана (став 3). Ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама овог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време.

У овом случају, како је то у поступку пред нижестепеним судовима утврђено, тужила је непрекидно радила на истоврсним пословима од 21.06.2013. до 05.12.2016. године. По оцени ревизијског суда, није дошло до прекида радног односа тужиле у периоду од 05.05.2015. до 06.06.2015. године. Наиме, уговор који је тужени датирао са 06.06.2015. године у конкретном случају није могао бити закључен тог датума јер је у питању субота, нерадни дан туженог, државног органа, па нити је тог дана уговор могао бити закључен, нити је од тог дана тужила могла почети да ради. Датирање уговора по истеку 31-ог дана од истека претходног уговора, сматра се злоупотребом права од стране послодавца који је на овај начин покушао да изигра правило о прекиду у радном односу и вештачки створи привид да је прекид трајао дуже од 30 дана. Имајући у виду да је у поступку пред нижестепеним судовима утврђено да је тужила и физички и фактички радила на истим пословима, да и по исказу законског заступника туженог није било прекида у раду тужиле, по оцени ревизијског суда, дошло је до преображаја радног односа на основу члана 37. став 4. Закона о раду. Без обзира на назив закључених уговора (правну природу уговора не одређује његов назив већ суштина правног односа који је њиме заснован), сви закључени уговори између тужиле и туженог се сматрају једним уговором јер у погледу битних елемената свих уговора нема разлике. Ако би се у случају обављања истоврсних послова код истог послодавца сваки закључени уговор третирао као посебан уговор, законом би био злоупотребљаван па би послодавац могао да изигра правило о временском ограничењу рада на одређено време из члана 37. Закона о раду. У уговорном праву злоупотреба права је забрањена (члан 13. ЗОО). То правило се супсидијерно примењује и у материји радног права јер је уговор о раду врста грађанскоправног уговора по свом пореклу и на њега се примењују начела која важе за уговорно право у општем режиму. С обзиром на то да је тужила све време од 21.06.2013. до 05.12.2016. године код туженог радила на истоврсним пословима, то су по оцени ревизијског суда испуњени услови за преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време.

Напомиње се да без обзира што је један временски период тужила радила по Закону о раду из 2005. године, а други временски период од ступања на снагу измена и допуна Закона о раду (новеле из 2014. на снази од 29.07.2014. године), по оцени ревизијског суда, управо ради спречавања забране злоупотребе права у „рачунање“ времена проведено у радном односу код туженог „улази“ и период по претходно важећем закону и период по измењеном Закону о раду. Осим тога, и када би предмет оцене заснивања радног односа тужиле на неодређено време код туженог био период за време важења „старог“ – неизмењеног Закона о раду (по њему је за „преображај“

радног односа било потребно 12 месеци), и у том случају тужиља има право на преображај радног односа јер је у радном односу била од 21.06.2013. до 05.12.2014. године, па је 12 месеци рада код истог послодавца истекло 21.06.2014. године по протеклу ког рока је она и даље била у радном ангажовању код туженог по уговорима о раду на одређено време. Због тога су нижестепене пресуде преиначене и усвојен тужбени захтев.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

На основу чл. 153, 154, 163. и 165. ЗПП тужени је обавезан да тужиљи накнади трошкове парничног поступка и то за састав тужбе износ од 16.000,00 динара, приступ на пет одржаних рочишта од по 18.000,00 динара, приступ на три неодржана од по 9.750,00 динара, састав жалбе и ревизије од по 33.000,00 динара, све одмерено према важећој АТ и ТТ.

**Председник већа
судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић